RØROS KOMMUNE
Lovforvaltning plan, miljø

Norges Teknisk-Naturvitenskapelige
Universitet Ntnu

7491 TRONDHEIM

Røros, **03.05.2022**

Vår ref.	*Løpenr.*	*Arkivkode*	*Saksbehandler*	*Deres ref.*
22/865-2	**5868/22**	**K12**	**Ragnhild Trønnes**	

MELDING OM DELEGERT VEDTAK - SØLENDET NATURRESERVAT – DISPENSASJON TIL FELLEFANGST AV INSEKTER – NTNU – RØROS KOMMUNE

Saken er behandlet som delegert sak nr. **106/22** .

Det vises til søknad av 21.04.2022, der Senter for Biodynamikk ved NTNU søker tillatelse til å bruke Sølendet i forbindelse med et forskningsprosjekt. Prosjektet vil omfatte vegetasjonskartlegging, fugletaksering og innsamling av insekter ved bruk av feller.

Følgende vedtak ble fattet:

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, har Røros kommune fattet følgende vedtak:

Senter for Biodiversitetsdynamikk ved NTNU v/ Ivar Herfindal gis dispensasjon til å gjennomføre omsøkte prosjekt i Sølendet naturreservat. Prosjektet omfatter kartlegging av vegetasjonen (2022), fugletaksering (2022,2023) samt innsamling av insekter ved hjelp av malaisefelle og vindusfeller (2022,2023).

Vilkår for dispensasjonen:

1. Dispensasjonen gjelder for sesongene 2022 og 2023.

2. Dispensasjonen gjelder innsamling, taksering og kartlegging som beskrevet i søknaden.

3. Alt utstyr skal fjernes ved hver sesongslutt.

4. Det skal vises hensyn til plante- og dyrelivet under aktiviteten, og da særlig sjeldne plantearter slik som for eksempel svartkurle.

5. Ferdsel må skje hensynsfullt og motorferdsel er ikke tillatt.

6. Det skal ikke samles inn plantedeler i forbindelse vegetasjonskartleggingen.

7. Det skal tas hensyn til annen aktivitet og forskningsprosjekter i området. Utplassering av feller skal skje i samråd med Statens naturoppsyn.

Vi gjør oppmerksom på at dette vedtaket er fattet i medhold av naturmangfoldloven og verneforskrift for Sølendet naturreservat. Søker må innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser.

Søknad

Senter for Biodiversitetsdynamikk ved NTNU startet i 2021 et prosjekt kalt "Økosystem Trøndelag". Formålet med prosjektet er å undersøke i hvilken grad ulike naturtyper bidrar til naturmangfold lokalt og regionalt i Trøndelag. Dette gjøres ved å kartlegge vegetasjon, insekt- og fuglefauna på utvalgte naturtyper i tre områder i Trøndelag, deriblant Røros kommune.

En slik kartlegging av naturmangfold på tvers av artsgrupper i vanlige trønderske naturtyper har tidligere ikke vært gjort systematisk. Prosjektet vil derfor gi verdifull kunnskap om hvordan naturmangfoldet endrer seg over tid og mellom områder i Trøndelag. Kartleggingen fokuserer ikke på sjeldne arter, men ønsker å beskrive hele naturmangfoldet, også de mest vanlige trønderske artene. Vegetasjon vil bli kartlagt en gang, mens fugl og insekt vil bli kartlagt årlig med oppstart i 2021 for de fleste områdene. Hvor mange år prosjektet vil gå avhenger av finansiering, men i første omgang vil vi gjøre dette i 3 år. For Sølendet vil det derfor være aktuelt med aktivitet i 2022 og 2023. Dersom prosjektet forlenges vil dette kreve ny søknad.

Metoder for kartlegging vil være forskjellig for ulike artsgrupper. Vegetasjon og fuglefauna vil bli kartlagt med takseringer basert på observasjon i felt. Vegetasjon og plantesamfunn vil følge retningslinjer for den nasjonale ANO-kartleggingen. Fuglefaunaen vil bli gjort ved å gå transekt gjentatte ganger gjennom vår og forsommer, og følger metodikk som i TOV-E-overvåkingen, og basert på metodikk utviklet av NTNU Vitenskapsmuseet.

Kartlegging av insektfauna krever en annen metodikk, og her vil vi samle inn insekter gjennom passive feller (fellene tiltrekker seg ikke insekter), og bruke molekylære metoder (DNA metabarkoding) for å identifisere individene. Insektsinnsamlingen vil bli utført av NINA i alle prosjektområdene, for å sikre standardisert innsamling. Fellene vil være aktive fra ca. mai til august, og tømmes hver 14. dag

Det blir brukt et nasjonalt rutenett på 500*500 meter for å plassere flatene som skal kartlegges, tilsvarende det som blir brukt under ANO- og insektsovervåkingsprogrammene. Innen en slik flate vil det være flere ulike typer miljø og driftsformer, men hovednaturtypen vil være en av de fire nevnt ovenfor. Det er ikke kjent at den type kartlegging og innsamling av insekt som vi gjennomfører påvirker insektbestandene eller øvrig fauna eller flora. Data som samles inn vil bli brukt til grunnforskning og vil bli gjort fritt tilgjengelig gjennom offentlige databaser ved NTNU Vitenskapsmuseet og NINA (Living Norway initiativet).

Omsøkte plassering er omtrentlig og må tilpasses de faktiske forholdene.

Verneformål og områdebeskrivelse

Sølendet naturreservat ble fastsatt ved kgl. res. Av 27.09.1974, og utvidet ved Kronprinsreg. res. av 21.12.1990. Forvaltningsmyndigheten er lagt til Røros kommune. Søknaden anses ikke av prinsipiell betydning, og behandles derfor delegert.

Formålet med fredningen er å «bevare et større slåttemyrområde med en særlig rik og egenartet vegetasjon og flora som har særskilt vitenskapelig og pedagogisk betydning, samt å bevare enkelte plantearter som er sjeldne eller som har særlig plantegeografisk interesse».

Sølendet dekker et areal på ca. 3 200 da, der halvparten består av myr (hovedsakelig rikmyr), en femtedels engskog og resten hei eller heiskog. Området har flere natur- og kulturhistorie verdier, er svært artsrikt og har i flere tiår vært sentral i ulike vitenskapelige prosjekter i regi av NTNU og Vitenskapsmuseet. Et av hovedfokusene for forskningen er effekten av slått på vegetasjonen, og det foreligger en egen skjøtselsplan for området som angir konkrete planer for gjennomføring av slått som skjøtsel. Både landskapsbildet og artsrikdommen, som er en del av verneformålet, er kulturbetinget gjennom aktiv skjøtsel av området, og SNO utfører årlig skjøtsel her.

Hjemmelsgrunnlag

1. Forskrift om Sølendet naturreservat, Røros kommune, Sør-Trøndelag.
2. Naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12 og 48

Forvaltningsmyndighetens vurdering

Iht til verneforskriften for Sølendet naturreservat er det forbudt å fjerne vegetasjon, ingen direkte forbud mot fangst av insekter, men et generelt forbud mot tiltak som kan skade naturmiljøet.

En del av verneformålet er den vitenskapsbaserte og pedagogiske betydningen som området representerer, og søknaden kommer som et ledd i et forskningsprosjekt i regi av NTNU. I forskriften er det åpnet for å dispensasjon til vitenskapelige undersøkelser, men denne konkrete dispensasjonsregelen ble opphevet ved innføring av naturmangfoldloven, og §48 i naturmangfoldloven vil være gjeldende (jf. nml §77)

Iht. til nml. §48 kan dispensasjon gis dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdien nevneverdig. Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til kommunen å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det vises i den forbindelse til Miljødirektoratets rundskriv om forvaltning av verneforskrifter, der det står at nytten av et forskningsprosjekt må vurderes opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer liberal dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av faste anlegg (ny infrastruktur) eller terrenginngrep i verneområdene.

En vesentlig del av verneformålet i Sølendet er å bevare områdets vegetasjon som anses som særlig artsrik. Det skal ikke samles inn plantemateriale, kun observasjoner i felt. Vegetasjonen vil således ikke være utsatt for særlig påvirkning. Fugletakseringen vil være etter gitte standarder og skje ved observasjon gjennom fastlagte traseèr, og nytten av kunnskapen som helhet anses som større enn ulempene ved kortvarig forstyrrelse av dyrelivet. Som en del av det økologiske samspillet vil insekter være en avgjørende faktor for pollineringen, og videre spredning og opprettholdelse av vegetasjon og flora, og utgjør derfor en sentral økosystemfunksjon. Mange sjeldne arter vil også være avhengig av sjelden og/eller

artsspesifikke insekter for pollinering. Innsamling av insekter i utstrakt omfang vil derfor være å anse som negativt for naturmiljøet og vegetasjonen. Omsøkte tiltak er av et såpass beskjedent omfang, og i en svært begrenset periode, at det ikke vil føre til noen endring av naturmiljøet, eller påvirke verneverdiene i nevneverdig grad, samtidig som at nytten av kunnskapsinnhentingen av et slikt prosjekt vil oppveie de eventuell ulempene som vil oppstå (jf nml §§ 8 og 10).

Innsamlingsmetode anses som dagens praksis for denne type forskning, og det stilles vilkår om hensyntaking til vegetasjon i området ved ferdsel og innsamling (jf nml §12).

Omsøkte tiltak vil gi en økt kunnskap om artene og økosystemet i Sølendet naturreservat samt bidra til økt kunnskap på lokalt og regionalt nivå. Tiltaket vurderes ikke å være negativt for verneverdiene. En del av verneformålet er å bevare området som har en særskilt vitenskapelig og pedagogisk verdi, og kommunen mener på bakgrunn av dette at det kan gis dispensasjon etter nml § 48.

Det gjøres oppmerksom på at vedtaket vil bli registrert i Miljøvedtaksregisteret, og kan påklages av regionale myndigheter.

Klageadgang
Dispensasjonen er å anses som et enkeltvedtak etter forvaltningslovens kapittel VI, og kan påklages innen tre uker fra den dag du mottar dette brevet. En klage bør være begrunnet, og sendes til Røros kommune, Bergmannsgata 23, 7374 Røros.

Med hilsen

Ragnhild Trønnes
naturforvalter

Sakspapirer:
21.04.2022 VS: KARTLEGGING AV NATURMANGFALD I SØLENDET NATURRESERVAT
03.05.2022 SØLENDET NATURRESERVAT – DISPENSASJON TIL FELLEFANGST AV INSEKTER – NTNU – RØROS KOMMUNE

Kopi:
Miljødirektoratet
Statsforvalteren i Trøndelag
Statens naturoppsyn v/Tom Johansen
Ivar Herfindal, NTNU